

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЗА ДОГОВОРОМ КОНТОКОРЕНТУ ЄДИНОГО РАХУНКУ

Копитова О.С., здобувач кафедри цивільного права і процесу НАВС *Науковий керівник:*
доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри цивільного права і процесу НАВС
Заїка Ю.О.

На теперішній час в діяльності українських банків широко використовуються відомі практично кожному громадянину договірні конструкції, а саме договори банківського вкладу або рахунку, зарахування, клірингу, кредиту та інші. Разом з тим українські комерційні банки в своїй діяльності застосовують і не поіменовані договори, які не передбачені в чинному ЦК України, але які не заборонено використовувати і одним з таких договорів є договір контокоренту, походження якого має давню історію в банківській практиці України та зарубіжних країн.

Контокорент, контокорентний рахунок (від італ., conto-corrente, англ. current account - поточний рахунок) - це єдиний рахунок, на якому відображаються всі операції банку з клієнтом, у деяких країнах - розрахунковий рахунок [3, с. 259].

Враховуючи, що під договором контокоренту слід розуміти договір, який передбачає існування єдиного рахунку то в цьому випадку постає закономірне питання: чи можливе спадкування за договором контокоренту та які його особливості? Враховуючи, що договір

контокоренту в Україні не набув значного розповсюдження, а тому і відповідні норми в чинному законодавстві відсутні, але якщо діяти за аналогією права та врахувати особливості спадкування за договором банківського рахунку то можемо зазначити, що з одного боку, спадкування здійснюється за законом або за заповітом (стаття 1217 Цивільного кодексу (ЦК) України). З іншого боку, стаття 1228 ЦК України передбачає специфічні форми розпорядження банківським вкладом (єдиним рахунком). Так, відповідно до названої норми вкладник-спадкодавець може розпорядитися своїм банківським вкладом (єдиним рахунком) не тільки шляхом складання заповіту, а й залишивши відповідне розпорядження (заповідальне розпорядження) банку. Таке заповідальне розпорядження може бути включено в умови договору банківського вкладу (договору контокоренту) або складено у формі окремого документа. При цьому, в останньому випадку на заповідальному розпорядженні має бути вказана дата, а сам документ повинен бути засвідчений підписом уповноваженого працівника банку згідно з пунктом 10.15 Інструкції НБУ від 12 листопада 2003 року №492 «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах» [1].

Також слід звернути увагу, що в разі коли власником-спадкодавцем єдиного рахунку залишено заповідальне розпорядження, необхідно брати до уваги, що право на єдиний рахунок у банку (фінансовій установі) входить до складу спадщини, а виплата за єдиним рахунком, незалежно від наявності заповідального розпорядження, здійснюється на підставі: свідоцтва про право на спадщину; дозволу нотаріуса на одержання спадкоємцем частини єдиного рахунку спадкодавця (оскільки в даний момент питання не до кінця врегульоване, нотаріус має право, але не зобов'язаний, видавати такий дозвіл на одержання вкладу до закінчення шести місяців в особливих випадках); рішення суду.

Отже, за договором контокоренту єдиний рахунок входить до складу спадщини, а свідоцтво про право на спадкування єдиного рахунку у банку, щодо якого вкладник зробив розпорядження банку або склав з приводу його заповіт, видається нотаріусом на загальних підставах, а його видача спадкоємцям має здійснюватися на підставі свідоцтва про право на спадщину, дозволу нотаріуса за обставин, що мають істотне значення або за рішенням суду.

Список використаних джерел:

1. Постанова Правління Національного банку України 12.11.2003 № 492 «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» // Офіційний вісник України від 02.01.2003 р., № 51, том 1, стор. 316, стаття 2707
2. Лист Національного банку України від 18.08.2004 р. № 18-111/3249-8378 «Про деякі питання застосування Цивільного кодексу України в банківській діяльності» - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v8378500-04/carc6#PubLic>
3. Юридическая энциклопедия / Под общ. р. А. М. Ю. Тихомирова — М.: Юринформцентр, 1997. - 526 с.